

Hvor er topledere i debatten om værdier og samfundsudvikling?

Enhver stilling indebærer et særligt ansvar for den, som bestrider stillingen. Ansvar er knyttet til den konkrete stilling, organisation og stillingstype. Men for ledere er der også et ansvar, som rækker ud over den isolerede stillingsvaretagelse. Det er det moralske ansvar, som følger af, at lederen – uanset han eller hun ønsker det – er rollemodel i kraft af sin synlighed, sin indflydelse på virksomheden og virksomhedens indflydelse på samfundet. Lederadfærd og personlige adfærd, og den måde virksomheden behandler samfundet på, har i høj grad betydning for andre menneskers holdningsdannelse og moralopfattelse. Derfor kan samfundet forvente, at personer i betydende stillinger gør sig umage og opfører sig ordentligt. Det gør heldigvis langt de fleste ledere, og nogle, f.eks. Novo, har endda gjort det til en eksplicit del af ledelsesgrundlaget, under betegnelsen Corporate Social Responsibility. Men omfatter det moralske ansvar ikke også, at topledere er aktive i debatten om samfundsværdier og -normer?

Danmark har udviklet sig i en retning, hvor normer for god og anstændig adfærd i høj grad er et anliggende for den enkelte, og hvor samfundets tolerancegrænse er meget høj. Det har bl.a. ført til en udbredt "mig-holdning", som massivt belaster de offentlige udgifter, fordi mange mener at have krav på et utal af serviceydelser og kontante overførsler, og ikke selv har lyst til at tage ansvar for ret meget. Regeringen foretager mange opstramninger gennem lovgivningen, men det er stærkt undervurderet, hvor meget holdninger og værdier kan flyttes, når respekterede og indflydelsesrige personer lader deres stemme høre om, hvad de mener er rigtigt og forkert.

Når jeg taler med topledere om dette er svaret oftest, at det er politikernes problem, og at man ikke vil risikere at skade sin virksomhed ved at træde nogen over tæerne. Derfor undlader de fleste topledere at udnytte de muligheder, der byder sig, til at give udtryk for deres mening om aktuelle og generelle værdispørgsmål. Naturligvis skal topledere ikke i tide og utide underholde med deres holdninger – men netop topledere bør fra deres egen gerning vide, hvor meget argumentation kan flytte holdninger.

Jeg har tidligere på denne plads kritiseret Danmarks topleder nr. 1, statsministeren, for ganske at have forsømt, når lejlighed byder

sig, at argumentere for de værdier, som han mener, vores samfund skal udvikles på. Anders Fogh sagde i sin nytårstale 1. januar 2003: "Og så skulle vi måske alle sammen sætte os et stort mål for det kommende år. Jeg kunne godt ønske, at det personlige ansvar kom til at spille en større rolle i hverdagen. At vi hver især overvejer, hvad vi selv kan gøre for at skabe et bedre samfund." Derfor var det befriende for 3 uger siden, og efter stort set 5 års tavshed, at høre ham præcisere forældres ansvar for deres børns handlinger i forbindelse med unge indvandreres gadeoptøjer og skoleafbrænding. Villy Søvndal var endnu klarere i spyttet.

En klog mand har en gang sagt: "på teorier kan man bygge skoler – men på værdier kan man grundlægge en kultur, en helt ny måde for mennesker at leve sammen på". Hvilke værdier vi skal viderebygge vores samfund på, er for vigtig en sag at overlade til politikerne alene – vi har alle et ansvar, især topledere. Dante sagde: "Mest skyldig er den, der tav i moralske krisetider" – og et gammelt dansk ord siger: "Den der tier samtykker".